Adviesnota

Bestuurscommissie Jeugd / Algemeen bestuur
Adviesnota behorende bij agendapunt 3, voor de vergadering van 7 oktober 2026

Onderwerp
Sturingsgericht begroten jeugd

Advies

1. In te stemmen met de gezamenlijke definitie van sturingsgericht begroten jeugd: een begroting die vertrekt vanuit inhoudelijke doelen en waarin de verbinding wordt gelegd tussen wat we willen bereiken, wat we daarvoor doen, wat dat mag kosten en hoe we volgen of de aanpak effect heeft.
2. In te stemmen met de begroting jeugdhulp 2028 als eerste concrete stap, waarbij minimaal beleidsdoelen worden opgenomen en per segment wordt aangegeven welke impact wordt beoogd. Daarbij 2027 te beschouwen als overgangsjaar, waarin waar mogelijk al aanpassingen worden doorgevoerd in lijn met deze werkwijze.
3. In te stemmen met een zorgvuldig vervolgproces waarin de resterende inhoudelijke, financiële, organisatorische en monitoringsvraagstukken verder worden uitgewerkt richting de begroting 2029, in samenhang met de nieuwe kernagenda. Daarbij ook samenhangende vraagstukken, zoals solidariteit, verder op te pakken, waarbij de besluitvorming hierover afzonderlijk plaatsvindt.

Inleiding
De afgelopen periode is bestuurlijk en ambtelijk verkend hoe de regionale begroting jeugdhulp meer sturingsgericht kan worden ingericht. Aanleiding hiervoor zijn de opdracht vanuit de Hervormingsagenda Jeugd, de wens van bestuurders en raden om beter te kunnen volgen welke inzet tot welke effecten leidt en tijdig(er) een beeld te hebben van de ontwikkeling van de jeugdhulpkosten. Gemeenteraden hebben bij de begroting 2027 nadrukkelijk gevraagd om concrete verbeteringen in zowel de begroting als de daaropvolgende informatievoorziening.

De urgentie is groot: de financiële druk op de jeugdhulp vraagt om beter inzicht in de samenhang tussen beleidskeuzes, inzet, resultaten en kosten. Dit sluit aan bij de landelijke beweging naar meer grip op de jeugdhulp, een sterkere lokale basis en een financieel houdbaar stelsel. Een meer sturingsgerichte begroting helpt bestuurders en raden om onderbouwde keuzes te maken, ontwikkelingen tijdig te signaleren en waar nodig bij te sturen.

Tijdens eerdere beeldvorming in AB en BCJ is benoemd dat sturingsgericht begroten geen eenmalige technische aanpassing is, maar een meerjarige manier van werken. De begroting wordt daarbij

onderdeel van een bredere sturingsketen waarin beleid, uitvoering, contractmanagement, data en financiën met elkaar worden verbonden, zowel op lokaal als regionaal niveau. De bestuurlijke vraag is daarmee niet óf de begroting sturingsgerichter moet worden, maar hoe dit zorgvuldig, haalbaar en gedragen kan worden georganiseerd.
Voor het besluitvormend overleg van 7 oktober ligt daarom een advies voor over de eerste stap en het vervolgproces.

Argumenten

1.1 Een gezamenlijke definitie is nodig om hetzelfde bestuurlijke gesprek te voeren

Sturingsgericht begroten vraagt om een gedeeld vertrekpunt. De voorgestelde definitie maakt duidelijk dat de begroting niet alleen een financieel document is, maar ook een instrument om inhoudelijke doelen, prestaties, effecten en kosten met elkaar te verbinden. Daarmee ontstaat een basis voor een scherper bestuurlijk gesprek over voortgang, bijsturing en keuzes.

2.1 De begroting 2028 is een realistische eerste stap

We stellen voor om de begroting 2028 als eerste echte startpunt te nemen voor sturingsgericht begroten, omdat die begroting vanaf een schone basis kan worden opgebouwd en voldoende ruimte biedt om beleidsdoelen, indicatoren, segmenten en financiële effecten zorgvuldig met elkaar te verbinden.

2.2 De begrotingswijziging 2027 is minder passend als eerste stap

Eerder is voorgesteld de begrotingswijziging 2027 als startpunt te nemen. Om twee redenen achten we deze minder geschikt:

1. De begroting 2028 wordt eerder opgesteld dan de begrotingswijziging 2027.
2. De begrotingswijziging 2027 heeft vooral het karakter van een technische en going-concernbijstelling van een bestaande begroting.

Uiteraard nemen we wel, zoals nu ook al gebeurt bij begrotingswijzigingen, lopende ontwikkelingen en zichtbare effecten mee waar deze voldoende concreet zijn. Ook zullen we mutaties inhoudelijk beter en meer beleidsmatig toelichten en 2027 gebruiken als leerjaar om de nieuwe manier van werken te oefenen in de samenwerking tussen beleid, financiën, uitvoering, regio en gemeenten

3.1 Een zorgvuldig vervolgproces voorkomt schijnzekerheid

Het koppelen van beleidsdoelen aan financiële effecten vraagt om goede data, kwalitatieve duiding, uitvoeringsinformatie en bestuurlijke keuzes over tempo en ambitie. Niet alle informatie is nu al voldoende beschikbaar. Zoals bij adviespunt 2 aangegeven, is het voorstel dit najaar al te starten met sturingsgericht begroten bij het opstellen van begroting 2028. De verdere uitwerking willen we via een stapsgewijze aanpak doen. Deze aanpak richt zich dan op begroting 2029 en verder. De opdracht voor deze uitwerking kan ook worden meegenomen in de nieuwe kernagenda, die momenteel wordt opgesteld.

3.2 Borging in reguliere overleggen maakt sturingsgericht begroten onderdeel van de normale sturing

De verdere uitwerking raakt beleid, financiën, uitvoering, contractmanagement en data. De ambtelijke werkgroep, bestaande uit financials en beleidsmedewerkers kan deze uitwerking voor haar rekening nemen. De agendering van de uitwerking zal plaatsvinden in de reguliere gremia; BCJ voor bestuurlijke vragen, regionale managerstafel voor capaciteitsvragen.

Kanttekeningen

Sturingsgericht begroten is geen oplossing voor alle vraagstukken in de jeugdhulp

De begroting kan doelen, verwachte effecten en financiële consequenties zichtbaar maken, maar realiseert de inhoudelijke transformatie niet zelfstandig. Daarvoor blijven lokale uitvoeringsplannen, regionale inkoop- en contractafspraken, beschikbare stuurinformatie en bestuurlijke keuzes noodzakelijk.

Financiële taakstellingen kunnen op termijn onderdeel van de begroting worden. Hierbij de nadrukkelijke aantekening dat dit pas kan plaatsvinden als de onderbouwing voldoende stevig is. De begroting van de gemeenschappelijke regeling moet reëel, uitvoerbaar, structureel in evenwicht, transparant en controleerbaar zijn.

Financiën

Dit voorstel heeft geen direct financieel effect. Het gaat om het vaststellen van de richting en het vervolgproces. Eventuele financiële consequenties ontstaan pas wanneer beleidsdoelen, maatregelen, indicatoren en mogelijke taakstellingen concreet worden vertaald naar de begroting 2028, begroting 2029 of latere P&C-documenten.

Vervolg

Na besluitvorming op 7 oktober zal de huidige werkgroep de vervolguitwerking doen en wordt het proces geborgd in de reguliere bestuurlijke en ambtelijke overlegstructuren.

De volgende onderdelen worden verder uitgewerkt: de vertaling naar de begroting 2028, de verdere ontwikkeling richting begroting 2029, de verbinding met de nieuwe kernagenda, de keuze voor indicatoren en monitoring, de omgang met lokale verschillen, de financiële vertaling en de agendering in reguliere bestuurlijke en ambtelijke overleggen.

Evaluatie

De ontwikkeling van sturingsgericht begroten wordt periodiek geëvalueerd via de P&C-cyclus en de reguliere voortgangsbesprekingen. Daarbij wordt gevolgd of de begroting daadwerkelijk beter ondersteunt bij het gesprek over doelen, voortgang, financiële ontwikkeling en bijsturing.
In de reguliere vergaderplanning van 2027 staan nu ook ontmoetingen gepland van de voorzitters van de BCJ/poho sociaal en het AB. Tijdens die momenten kan de ontwikkeling en werking van sturingsgericht begroten besproken worden, in de bredere context van grip op de jeugdhulp.

Communicatie

Onderdeel van het vervolg is een compacte communicatieaanpak. Daarin wordt een gezamenlijk verhaal ontwikkeld over de stijgende jeugdhulpkosten, wat Regio Hart van Brabant daaraan regionaal en lokaal doet, en hoe sturingsgericht begroten daarin een concrete stap vormt. Dit verhaal kan worden gebruikt in een regionale informatiebrief aan raadsleden en in terugkerende teksten bij prognoses, begroting, gewijzigde begroting en jaarrekening.

Bijlagen

N.v.t.